

Hrvatska enciklopedija, 1: A-Bd. Leksikografski zavod *Miroslav Krleža* Zagreb, 1999. Glavni urednik Dalibor Brozović. XXVIII + 674 str., <XLVIII> str. s tablama u bojama: ilustr.; 30 cm.

Nakon dvije nedovršene: Osijek (1887. - 1890.) i Zagreb (1941 - 1945), napokon je izašao prvi svezak Hrvatske enciklopedije, koji će, siguran sam, imati bolju sudbinu. U predgovoru glavni urednik ističe da je HE enciklopedija općeg tipa, ali s pojačanom nacionalnom sastavnicom. Ovaj je svezak već 177. svezak Leksikografskog zavoda, pa koristi iskustva i neke materijale ranijih izdanja. Obrađeno je 7400 natuknica u 80.000 redaka teksta. Sudjelovala su 123 urednika struka i 360 suradnika. Na početku je detaljno objašnjeno što obrađuje HE i na str. XIV. - XXVIII. nalaze se brojni korisni podaci. Među njima je važna definicija koju citiram: "Enciklopedijski članak, dakako nije namijenjen stručnjaku, ali on mora pružiti znanstveno relevantan izbor provjerenih i besprijekornih činjenica."

Pokušao sam procijeniti koliko ovaj svezak HE može koristiti entomolozi ili onima koje samo zanima entomologija. Brojne su natuknice u kojima ćemo naći korisne podatke, npr. abdomen, aberacija, abundancija, admiral ljepokrili, agronomija, akaricidi, akarinoza, aldrin, alergija, alohtona vrsta, alopatrijske populacije, amenzalizam, amfigonija, anabioza, anafe, analogni organi, anamorfoza, anatomija životinja, androgeneza, anofeles, antihistaminici, antiparazitici, apoda, Arahna, arbovirusi, areal, arenavirusi, arenotokija, atraktanti, artropoda, autohtona vrsta, babak zeleni, bazezioza, bablje ljeto, babure ili mokrice i dr. Uputnicu na kasniju obradu imaju Apolonov leptir - v. crnooki parnasovac i autekologija - v. ekologija.

Nedostatak prostora ne dozvoljava da se osvrnemo na prikaz 7 znanstvenika koji su se bavili entomologijom. To su: Milan Androić (1913. - 1999.), Viktor Apfelbeck (1859. - 1934.), Ivo Babić (1900. - 1977.), Krunoslav Babić (1875. - 1953.), Đuro Baglivi (1668. - 1707.) - [nije navedeno da je 1695. objavio studiju o otrovnom pauku tarantuli], Milutin Barač (1849. - 1938.), Nikolaj Iljič Baranov (1887. - 1981.). Nažalost nije uvrštena Inoslava Balarin (1927. - 1987.). Nedostatak je što kod biografskih članaka nisu navedeni izvori za detaljnije podatke, a čini se kao da neki i nisu bili poznati autorima (npr. za N. Baranova, *Acta entomol. Jugosl.* 1982, 18(1 - 2): 109 - 116). Nažalost, članci u HE nisu potpisani, pa ni oni opširniji.

Naš je časopis *Entomologia Croatica* loše prošao. Još bi se moglo prihvatiti što je uvršten u standardne stručne i znanstvene časopise pod natuknicom **agronomija** (da ne čeka do slova **E**) jer je entomologija važna i za biljnu proizvodnju, ali naziv je napisan pogrešno (*Entomologica*) i navodi se da je "...sljednik *Glasnika Jugoslavenskoga entomološkog društva* - 1926. i *Acta agronomica* (Sic!) *Jugoslavica* - 1931), ...", što nije točno jer *Entomol. Croat.* Nije pravi sljednik, a časopis *Acta agronomica* nije postojao. O entomološkim časopisima u biv. Jugoslaviji moglo se naći točnije podatke u *Acta entomol. Jugosl.* 1971, 7(1): 85 - 93., a časopis *Entomologia Croatica* predstavljen je u riječi glavnog urednika Zdravka Lorkovića u prvom broju (1995), str. 6 - 8.

Nesumnjivo je HE potrebna u svakoj knjižnici, školi, ustanovi i u svakoj obitelji kojoj je to moguće. Međutim, da bi se dostigla razina "provjerenih i besprijekornih činjenica" u domeni entomologije, trebalo bi više pažnje i angažiranje šireg kruga stručnjaka. Šteta je da se uredništvo HE radi provjere nije obratilo članovima HED-a, od kojih su neki dugogodišnji suradnici LZ i koji tu materiju vrlo dobro poznaju. Suradnja je potrebna na području znanstvenih naziva životinja (validnost, sinonimi, ispravno pisanje) i naziva na hrvatskom jeziku, (htjeli ili ne htjeli, HE je preporuka standarda) i biografskih podataka (uputnica na detaljnije podatke). Izbor natuknica je uvijek osjetljivo pitanje jer je broj ipak ograničen i nikada neće svi biti zadovoljni. Leksikografskom zavodu bi pomoglo da popise predloženih natuknica za sljedeće sveske postavi na web stranice LZ, što je danas jednostavno i tako bi mogao od najšireg kruga stručnjaka dobiti korisne sugestije. A što je s Hrvatskom enciklopedijom na elektroničkom mediju?

B. MILOŠEVIĆ, Zagreb

BILJKE DOMAĆINI I NALAZIŠTA RESIČARA *Thrips tabaci* Lindeman 1888 (Thysanoptera, Thripidae) U HRVATSKOJ

EMILIJ RASPUDIĆ & MARIJA IVEZIĆ

Poljoprivredni fakultet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Trg sv. Trojstva 3, HR-31000 Osijek, Hrvatska. e-mail: remilija@suncokret.pfos.hr

Primljeno: 6. 5. 1998. - Prihvaćeno: 20. 11. 1998.

Istraživanjem faune resičara na 111 lokaliteta u Hrvatskoj (1994 - 1996) utvrđeno je 48 vrsta. Prisustvo *Thrips tabaci* utvrđeno je na 14% od 662 uzorka 35% lokaliteta na području Slavonije, Međimurja, Zagorja, Like, Istre i Dalmacije. Biljke na kojima je nađen *T. tabaci* pripadaju u 29 biljnih porodica. Najbrojnije su biljke iz porodice *Asteraceae* (16 vrsta), te *Fabaceae* (11 vrsta), slijede *Rosaceae* (5 vrsta) i *Poaceae* (4 vrste). Čak 25 biljnih porodica zastupljene su samo s 1 - 2 biljne vrste. *T. tabaci* utvrđen je na velikom broju korovskih vrsta, cvijeću i drveću. Od kultiviranih biljaka utvrđen je na pšenici, kukuruzu, sirku, šećernoj repi, tikvi, lucerni, djetelini, soji, suncokretu, luku, jagodama, rajčici, mrkvi i kopru.

Thysanoptera, Thripidae, *Thrips tabaci*, faunistička istraživanja, biljke domaćini, Hrvatska

Raspudić, E. & Ivezić, M. Host plants and distribution of thrips *Thrips tabaci* Lindeman, 1888 (Thysanoptera, Thripidae) in Croatia. *Entomol. Croat.* (1998) 1999, Num. 1-2.: 57 - 62.

The fauna of thrips was investigated (1994 - 1996) on 111 localities in Croatia (Slavonija, Međimurje, Zagorje, Lika, Istra, Dalmacija) and 48 different species determined. *Thrips tabaci* was determined in 14 % of the 662 samples on 35% of investigated localities. Thrips was found on 29 plant families. The most dominant was a plant from the *Asteraceae* family (16 species), followed by *Fabaceae* (10 species). *Poaceae* and *Rosaceae* (4 species). 25 families include one or two plant species. *T. tabaci* was determined on weeds, flowers, trees and on the following cultural crops: wheat, corn, sorghum, sugar beat, alfalfa, clover, soybean, sunflower, onion, strawberry, tomato, dill, carrot and pumpkin.

Thysanoptera, Thripidae, *Thrips tabaci*, faunal studies, host plants, Croatia.

Uvod

Neke vrste resičara mogu biti značajni štetnici bilja, koji pored izravnih šteta uzrokuju i neizravne štete kao prenositelji virusa. Jedna od njih je i vrsta *Thrips tabaci* Lindeman, 1888 kao prenositelj virusa TSWV (Tomato Spotted Wilt Virus), koji izaziva pjegavost i venuće duhana i rajčice. Tripsi (resičari) su homogena grupa krilatih kukaca s karakterističnim izgledom krila, koja su obrasla resama, sa slabo razvijenom nervaturom. U svijetu je poznato oko 5.000 vrsta, a u Europi se nalazi oko 500 vrsta. U našim istraživanjima utvrdili smo 48 vrsta tripsa. Najveći broj pripada porodici Thripidae, gdje je utvrđeno 14 rodova s 30 vrsta. Najbrojnija vrsta je *Thrips tabaci* Lindeman, 1888.